

Rohuneeme

Rohuneeme nime kohtame ajaloos esmakordselt vähemalt 450 aastat tagasi. Nii veider kui ka see tundub, oli küla esialgne nimi Cristnisz (1541), seejärel Christeniss (1555) ja alates 1561. aastast hakkab nimi tuttavamat kuju võtma – Rogenam, aga ka Râuim, Rânim, Rânem (1615-1637). Seejärel kohtame nime Rohanem (1686), Rau Nemy (1686) ja Roganem (1770). Nimi Rohuneeme ilmub alles 1866. aastal. Rohuneeme juurde on kuulunud 1700-1705 ka nimi Capelniemi, millest kirjutab Karl XII kõrge ametimees Karl Eldbergh, nii et president Meril oli ehk õiguski oma elukohta Kabelineemeks kutsuda.

1541. aastal on külas teada vaid Wieselgreni arvates rootslased Hans Hanszon ja Erick Mattiszon, mõlemad Pirita kloostri hingekirjas. Nelikümmend kaheksa aastat hiljem on külas Magnus vnd (und) Tahatta, Pente, Temper ango (temperi kohta arvab Julius Mägiste, et tegu on puusepaga - vrdl soome "timperi"), Kattko vnd hint ja Brasseneke. Kaks nendest nimedest on kindlasti rootsi omad – Magnus ja Pente (Bengt). Alles 1636. aastast ilmub esimene tuttav nimi: Puckomanni Hans ja Gert, sest Pugumanni talu oli veel hiljuti Rohuneemes olemas. Tuttavate nimede hulk kasvab ajaga, 1688 kohtame juba Otte Ewardtit, Otti Bertelit ja ka Christer Jürgenit. Oti nimel on tõsine kõla, sest see oli ammu ajast Rohuneeme kõige jõukam talu, millest on pärit üks Viimsi valla tegijaist ja Riigikogu II koosseisu liige Julius Lambot. Tema saatus oli kurb, sest sõja alguses tapeti ta koos kahe pojaga – kõik nad on maetud Rohuneeme kalmistule.

Christeri nimi küll alguses tuttavana ei tundu, aga kui me Wieselgreni selgituse ära kuulame, siis asi muutub, Nimelt on ta kindel, et sellest Christerist on esialgu saanud Christel ja siis on eestlased sellest välja nõidunud Rüstla talu nime.

Kui mina veel väike poiss olin, siis olid Rohuneeme talude nimed põhja poolt alates: Mihkli ehk Kõrtsi, Loigu, Liiva, Länne, Kalda, Toominga, tsaariaegne Kordon e. Kardun, Pugumanni, Porda, Mäe, Rüstla, Kure, Kivineeme, kaks Puurit, Eskopli ja siis on järjekord juba täiesti sassis, sest poolsaar läks laiemaks ja talud ei paiknenud enam mingigi joone peal.

Mis puudutab võimalikku kabelit Rohuneeme tipus, siis selle olemasolu pole ürikutega kindlalt tõestatud, küll aga oli Püha Jakobi kabel vanasti Aegnas, mis tsaariaja lõpus

Rohuneeme Oti talu maadele püsti pandi. Kogudus kuulus Tallinna Jaani kiriku II pihtkonda ja kabelis peeti regulaarselt jumalateenistusi. Arvan isegi mäletavat jõulusid selles kabelis, kuhu mind kaasa oli võetud. Kirik lõhuti sõja ajal ja ehitusmaterjali kasutati paljude talude heina- ja kartulimaid läbivate jooksukraavide vooderdamiseks. Isa vandus kaua vene sõdureid, kes oma labidaid meie käia peal teritasid – huumust on seal vast millimeetri jagu, ülejäänud on liiv, kivid ja savi, mis labidat kiiresti nürivad -, nii et heast Gotlandi käiast vaid mälestus jäi.

Veidi ka merest Rohuneeme ümber. Suure silla juures on vesi päris sügav, nii et Eesti Lootsi paadid rahulikult sõita saavad, kuid sillast veidi läände ja loodesse on kohe Mikumadal, kus kevadeti väga madala veega kivid lausa paistma hakkavad. Kui Eesti Loots endale Älgrundi karist otsetee läbi murdis, veeti sealt kive ja savi Mikumadala peale, nii et kari kogu aeg näha oli. Nüüd on meri ja jää endise olukorra seal taastanud. Rohuneeme otsa poole tulles jõuame Virukarini, mille kohta käivat juttu, et kunagi soomlased oma paadi sinna kinni ajasid ja kirusid, et "perkele viru kari" ehk siis "kuradi eestlaste kari". Siis on seal veel Porda kari, Länne kari ja Haavakari. Edasi vee sügavus kasvas ja me jõuame Oti randa, kus oli palju paatide randumiskohti ja pärast sõda ma lugesin seal kokku 14 võrkemaja. Nüüd pole seal mitte mälestustki neist.

Kui Rohuneeme tipust ida poolt natuke lõunasse tulla, kohtame meres Kabelikari, kus vanasti oli kabel ja rist olnud ning vana kauni kombe kohaselt ka kõrts, kuis muidu. Edasi jõuame ilusa liivase põhjaga Liivalahte. Seal oli hea idatuulega ujumas käia (siis oli vesi soojem), lamedate liivakivitükkidega lutsu visata ja me lapsed püüdsime seal väikeseid lesti, nii et tõmbasime varbad krupsu ja lestapojad pugesis meie talla alla peitu. Nõukogude piirivalve äestas Liivalahte ja kaugemalegi viie-kuue meetri laiuse sileda liivariba, nii et piiriületajaid jälgede järgi kätte saada. Nii aeti kord keset ööd üles naabripere, sest perepoeg oli täispuhutud autokummiga Liivalahes ujumas käinud ja piirivalvurid tahtsid teada, kas ta tuli Rootsist või, hoidku taevas, isegi veel kaugemalt!

Seda äestamist taheti teha ka Rohuneeme otsa läänekaldal, aga seal on rand nii kivine, et isegi kaks Jossi (Jossif Stalini nimelist 80 hobujõulist traktorit) ei saanud Eestimaa kividest jagu. Siis tuleb Kure kari, Kivineeme ots ja kohe selle järel Oti lõugas ning kivine ja kõrgema kaldaga Porda ots, kus oli esimese ilmasõja ajal palju kive lõhutud ja

hunnikutesse laotud, nii et seda kohta Kivisüldadeks kutsuti. Mäletan neid hunnikuid, kuid Nõukogude sõjavägi vedas need kõik oma vägevate MAZidega minema.

Edasi tuleb juba Kelvingi – selle nime päritolust oli meil juttu. Kelvingi juures läheb otse põhjakaarde Kullakari ning siis jõuame Vinnuniidini. Aga see on juba teine lugu.